

**Сумський державний педагогічний університет
імені А.С.Макаренка**

Факультет іноземної та слов'янської філології

Кафедра англійської філології та лінгводидактики

ЗАТВЕРДЖУЮ

Декан факультету іноземної та
слов'янської філології

Андрій КОВАЛЕНКО

«29» серпня 2024 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Сучасна методика викладання іноземних мов і культур»

Галузь знань 01 Освіта / Педагогіка

Спеціальність: 014 Середня освіта (Мова та зарубіжна література
(англійська))

Спеціалізація: 014.021 Середня освіта (Англійська мова та зарубіжна
література)

Освітня-програма: Середня освіта (Англійська мова і література)
другого рівня вищої освіти

Мова навчання: українська, англійська

Погоджено

науково-методичною комісією

факультету іноземної та

слов'янської філології

«29» серпня 2024 р.

Голова

Громова Н.В., к.пед.н., доц.

Розробник:

Подосиннікова Г.І., кандидат педагогічних наук, доцент, завідувач кафедри англійської філології та лінгводидактики Сумського державного педагогічного університету імені А. С. Макаренка

Робоча програма розглянута і схвалена на засіданні кафедри англійської філології та лінгводидактики

Протокол № 1 від «29» серпня 2024 р.

Завідувач кафедри
Подосиннікова Г.І., к.пед.н., доцент

1. Опис навчальної дисципліни
«Сучасна методика викладання іноземних мов і культур»

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		Форма навчання:	
		Денна	Заочна
Кількість кредитів – 7 (1 семестр – 3 кредити, 2 семестр – 4 кредити)	Галузь знань: 01 Освіта	Нормативна	
Розділів – 2	Спеціальність: 014 Середня освіта (Мова та зарубіжна література (англійська))	Рік підготовки: 5-й	
Загальна кількість годин – 210	Спеціалізація: 014.021 Середня освіта (Англійська мова та зарубіжна література)	Семестр:	
		1, 2-й	
		Лекції:	
		28 год.	4 год.
		Практичні (семінарські):	
		28 год.	4 год.
		Самостійна робота:	
		150 год.	
		Консультації	
		4 год.	2 год.
		Вид контролю:	
	Освітній рівень: магістр	Екзамен, залік	Екзамен, залік
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 самостійної роботи студента –			

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

1.1. Метою викладання навчальної дисципліни «Сучасна методика викладання іноземних мов і культур» є формування у майбутніх викладачів *ІМ професійної компетентності* (тобто здатності ефективно навчати іноземної мови в результаті обізнаності у науково обґрунтованих методах, технологіях, прийомах) та *професійно-комунікативної компетентності* (тобто здатності до практичного володіння виучуваною іноземною мовою в ситуаціях професійного спілкування).

Навчальна дисципліна спрямована на формування визначеної освітньо-професійною програмою **ІК – інтегральної компетентності, а саме:**

Здатність розв'язувати комплексні спеціалізовані завдання, теоретичні та практичні проблеми у галузі середньої освіти, що передбачає глибоке переосмислення наявних та створення нових цілісних знань; оволодіння методологією освітніх і лінгвістичних досліджень, проведення власного наукового дослідження, результати якого мають наукову новизну, теоретичне та практичне значення; готовність до інноваційної діяльності, яка характеризується комплексністю та невизначеністю педагогічних умов організації навчального процесу в закладах загальної середньої та вищої освіти.

Навчальна дисципліна спрямована на формування таких визначених освітньо-професійною програмою **загальних компетентностей:**

ЗК-1. Здатність аналізувати та критично осмислювати інформацію, діяти відповідально, свідомо та творчо на засадах поваги до прав і свобод людини та громадянина; реалізовувати свої права і обов'язки; усвідомлювати цінності громадянського суспільства та необхідність його сталого розвитку.

ЗК-2. Здатність до міжособистісної взаємодії, роботи в команді, спілкування з представниками інших професійних груп різного рівня з метою виявлення шляхів розв'язання суперечливих проблем сучасної соціальної дійсності.

ЗК-3. Здатність до вираження національної культурної ідентичності та її рефлексії, творчого самовираження; сприймати, цінувати різноманіття та мультикультурність; керуватися в педагогічній діяльності етичними нормами, принципами толерантності, діалогу й співробітництва.

ЗК-4. Здатність до стратегічного планування, прийняття ефективних рішень у професійній діяльності та відповідального ставлення до обов'язків; здатність діяти у професійних і навчальних ситуаціях із позицій академічної доброчесності та професійної етики.

ЗК-5. Здатність до генерування нових ідей, ініціативності та підприємливості, моделювання траєкторії особистісного та професійного самовдосконалення.

Навчальна дисципліна спрямована на формування таких визначених освітньо-професійною програмою **професійних компетентностей спеціальності (ПК).**

ПК-2. Здатність реалізовувати професійну комунікативну англomовну компетентність у процесі навчання англійської мови учнів закладів середньої освіти, а також студентів закладів вищої освіти та спілкування у професійному колі.

ПК-3. Здатність використовувати набуту професійну англomовну комунікативну компетентність (мовна, мовленнєва, лінгвосоціокультурна, навчально-стратегічна компетентності) для розвитку критичного мислення та навчальної автономії учнів і студентів.

ПК-4. Здатність аналізувати, добирати, творчо та ефективно використовувати сучасні методики, технології і засоби навчання учнів і студентів; здійснювати оцінювання та моніторинг результатів навчання учнів та студентів на засадах компетентнісного підходу; самостійно розробляти методики, технології, засоби навчання, контролю та оцінювання результатів діяльності здобувачів освіти.

ПК-5. Здатність аналізувати, систематизувати та узагальнювати результати наукових досліджень у сферах філологічної освіти, методики навчання іноземних мов, мовознавства, літературознавства, зарубіжної літератури; адекватно добирати та ефективно використовувати методи освітніх досліджень; вести наукову діяльність з використанням сучасних наукових методів, інформаційних та інноваційних технологій та здійснювати рефлексивну самооцінку результати власних досліджень.

ПК-7. Здатність до критичного аналізу, діагностики та корекції власної науково-методичної і практичної педагогічної діяльності з метою ефективного моделювання змісту навчання відповідно до обов'язкових результатів навчання учнів закладів середньої освіти та студентів закладів вищої освіти.

ПК-8. Здатність ефективно застосовувати комунікативні технології у спілкуванні з різними суб'єктами взаємодії, оперативно й ефективно включатись у мовленнєву взаємодію, передбачати результати професійно-педагогічного мовлення.

ПК-9. Здатність орієнтуватись в основних вітчизняних і зарубіжних тенденціях, що визначають сучасний стан іншомовної освіти у навчальних закладах, прогнозувати й проєктувати педагогічну діяльність.

ПК-10. Здатність керувати пізнавальною діяльністю учнів і студентів, знаходити найбільш ефективні способи емоційно-експресивного впливу на них, ураховувати їх психологічні особливості, створювати та згуртовувати колектив з метою вирішення освітніх завдань.

1.2. Основними завданнями вивчення дисципліни є такі:

- показати головні компоненти теорії сучасного навчання ІМ у ПШ і на цій основі навчити студентів використовувати теоретичні знання для вирішення практичних завдань;
- ознайомити студентів з сучасними тенденціями у викладанні ІМ у ПШ;
- розкрити суть складових частин і засобів сучасної методики навчання ІМ як науки;
- спрямувати студентів на творчий пошук під час педагогічної практики в університеті;
- сформувані у студентів професійно-методичні вміння, необхідні для плідної роботи в галузі навчання ІМ;
- залучити майбутніх викладачів-науковців до опрацювання спеціальної науково-методичної літератури, що має стати джерелом постійної роботи над собою з метою підвищення професійної кваліфікації.

1.3. Згідно з визначеними завданнями робочої програми дисципліни здобувачі освіти повинні **знати**:

- основні характеристики сучасної парадигми іншомовної освіти в Європі та концепція НУШ України;
- структуру загальної середньої освіти та основні характеристики ПШ в Україні;
- основний зміст навчальної дисципліни «Іноземна мова» у ПШ;
- основні поняття і категорії методики навчання ІМ;
- кваліфікаційні вимоги до викладача ІМ;
- сучасні вимоги до навчально-методичних комплексів з ІМ і параметри аналізу таких комплексів;
- основи теорії вправ для навчання ІМ;
- сучасні підходи до формування іншомовної комунікативної компетентності;
- інноваційні методичні технології навчання ІМ;
- основні форми, види і способи контролю і оцінювання рівня сформованості іншомовної комунікативної компетентності та її складників:

мовних, мовленнєвих, лінгвосоціокультурної і навчально-стратегічної компетентностей у ПШ;

- основні організаційні форми реалізації навчально-виховного процесу з навчання ІМ у ПШ;

- основи планування навчально-виховного процесу з ІМ у ПШ.

Майбутні викладачі ІМ повинні **вміти** реалізовувати:

- *комунікативно-навчальну функцію*, яка складається з інформаційного, мотиваційно-стимулюючого і контрольного-коригуючого компонентів, тобто кваліфіковано застосовувати сучасні принципи, методи, прийоми і засоби навчання чотирьох видів іншомовної мовленнєвої діяльності;

- *виховну функцію*, тобто вирішувати завдання морального, культурно-естетичного, трудового виховання студентів засобами ІМ;

- *розвиваючу функцію*, тобто прогнозувати шляхи формування і розвитку інтелектуальної та емоційної сфер особистості студентів, їх пізнавальних і розумових здібностей у процесі оволодіння іншомовним мовленням;

- *освітню функцію*, тобто допомагати студентам в оволодінні вміннями вчитися, розширювати свій світогляд, пізнавати себе;

- *гностичну функцію*, тобто аналізувати свою професійну діяльність і навчальну діяльність студентів, добирати підручники та посібники, прогнозувати труднощі засвоєння студентами мовного / мовленнєвого матеріалу та оволодіння мовленнєвою діяльністю, аналізувати та узагальнювати вітчизняний та зарубіжний досвід у галузі методики викладання ІМ, здійснювати експертну оцінку сучасних підручників і навчально-методичних комплексів з ІМ;

- *конструктивно-плануючу функцію*, тобто планувати і творчо конструювати навчально-виховний процес у цілому і процес навчання конкретного матеріалу з урахуванням особливостей ступеня навчання; планувати навчально-комунікативну діяльність студентів на занятті та в позааудиторній роботі, здійснювати у комплексі різні види індивідуалізації навчання ІМ;

- *організаторську функцію*, тобто реалізовувати плани (заняття, серії занять, позааудиторних заходів) з урахуванням особливостей ступеня навчання, творчо розв'язувати методичні завдання у процесі навчання і виховання студентів, вносити до планів методично правильні корективи з метою досягнення бажаного результату, виходячи з цілей навчання ІМ в конкретному типі навчального закладу.

2. Передумови для вивчення дисципліни

Дисципліна «Сучасна методика навчання іноземних мов і культур» використовує досягнення та методи освітніх досліджень методики навчання іноземних мов, педагогіки, а також знання з галузей психології, психолінгвістики, соціолінгвістики, філології і тісно пов'язана з практичною діяльністю майбутнього учителя іноземних мов ПШ. Тому при вивченні дисципліни студентам необхідні знання з методики навчання іноземних мов у ЗЗСО, педагогіки, вікової та педагогічної психології, практики усного та писемного іншомовного мовлення, країнознавства тощо.

Міждисциплінарні зв'язки: педагогіка, дидактика, психологія, лінгвістика, психолінгвістика, соціологія, лінгвокультурологія, теорія міжкультурної комунікації, теорія мовної особистості, країнознавство.

3. Результати навчання за дисципліною

Навчальна дисципліна спрямована на формування таких визначених ОП програмних результатів навчання:

ПРЗ-2. Знати психолого-педагогічні засади та методи організації міжособистісної взаємодії та командної роботи; вимоги законодавства та професійної етики щодо професійного та міжособистісного професійного спілкування; алгоритм ефективної взаємодії з усіма учасниками освітнього процесу та планування стратегії розвитку колективу.

ПРЗ-3. Знати принципи планування та прийняття рішень у професійній діяльності; методи виявлення проблем в освітній діяльності, неупередженого та всебічного аналізу їх характеру та причин появи; етичні принципи та вимоги законодавства щодо академічної доброчесності під час навчання та оцінювання результатів навчання.

ПРЗ-4. Знати наукові методи, рівні та форми пізнання; особливості та методи використання критичного мислення в освітньому процесі; освітні інновації, їх характеристики; усвідомлювати важливість впровадження наукових розробок в освітній процес закладів освіти та розуміти власні можливості щодо їх використання в практичній діяльності

ПРЗ-6. Знати теоретичні (психолінгвістичні, методичні, дидактичні, лінгвістичні) засади, сучасні стан і тенденції навчання англійської мови з метою творчого й ефективного використання різних теорій, методів, технологій, засобів, практик і досвіду (вітчизняного, закордонного) у процесі вирішення професійних завдань; знати зміст нормативних документів України та Загальноєвропейських рекомендацій з мовної освіти з метою адекватного планування процесу навчання англійської мови та зарубіжної

літератури, а також розвитку навчальної автономії здобувачів освіти, його ефективної реалізації у закладах загальної середньої та вищої освіти.

ПРУ-1. Уміти відстоювати власну громадянську позицію, застосовувати новітні освітні технології в реалізації заходів національного спрямування з дітьми та молоддю; уміти пояснити та провести аналіз суспільних явищ, процесів і тенденцій у державі та світі, концепцію сталого розвитку суспільства; примножувати культурні, наукові цінності та досягнення суспільства у процесі діяльності.

ПРУ-2. Уміти працювати автономно та в команді, реалізовувати міжособистісну взаємодію, застосовувати набуті теоретичні знання у процесі взаємонавчання та практичній діяльності, оволодівати сучасними знаннями упродовж життя. Уміти спільно визначати цілі діяльності, планувати, розробляти й реалізовувати соціальні проекти і стратегії індивідуальних та колективних дій.

ПРУ-3. Уміти будувати і втілювати ефективну стратегію професійного саморозвитку і самовдосконалення; уміти аналізувати та вирішувати комплексні проблеми, сконцентрувати ресурси для досягнення мети; уміти використовувати інформацію з метою критичного аналізу для пошуку альтернативних рішень на засадах академічної доброчесності та професійної етики.

ПРУ-4. Уміти аналізувати та оцінювати власні професійні можливості, здібності та співвідносити їх з потребами ринку праці; уміти орієнтуватися у інформаційному потоці, правильно використовувати отриману інформацію для прийняття рішень; толерантно ставитися до осіб, що мають інші культурні чи гендерно-вікові відмінності.

ПРУ-5. Уміти аналізувати, систематизувати та узагальнювати результати наукових досліджень у сферах філологічної освіти, методики навчання іноземних мов, мовознавства, літературознавства, зарубіжної літератури з використанням сучасних наукових методів, інформаційних та інноваційних технологій, а також розуміти принципи та набувати навичок якісного професійного академічного письма задля створення власних академічних текстів та презентації результатів професійної наукової діяльності.

ПРУ-6. Уміти реалізовувати професійну комунікативну та міжкультурну компетентність з англійської мови (лінгвокультурологічний, соціокультурний компоненти відповідно до загальноєвропейських рекомендацій із мовної освіти), удосконалювати й підвищувати власний компетентнісний рівень у вітчизняному та міжнародному контексті.

ПРУ-8. Володіти сучасними методами та прийомами навчання англійської мови та зарубіжної літератури в закладах загальної середньої

освіти, а також навчання англійської мови в закладах вищої освіти, формами та методами виховання учнів та студентів під час навчального процесу.

ПРУ-9. Уміти інтегрувати інновації у власну педагогічну практику, адаптувати їх до різних умов освітнього процесу та сучасних вимог до педагогічної діяльності з урахуванням особливостей діяльності закладу освіти, індивідуальних потреб учнів та студентів.

ПК 1. Зрозуміле і недвозначне донесення власних знань, висновків та аргументації до фахівців і нефахівців, зокрема до осіб, які навчаються.

ПК 2. Здатність ефективно здійснювати навчання англійської мови, зарубіжної літератури учнів закладів загальної освіти та студентів закладів вищої освіти на базі власних знань, висновків та аргументації фахівців і нефахівців, зокрема осіб, які навчаються.

ПК 3. Здатність використовувати сучасні цифрові технології для комунікації на професійному та соціальному рівнях.

ПА 1. Управління робочими або навчальними процесами, які є складними, непередбачуваними та потребують нових стратегічних підходів. Брати на себе відповідальність за прийняті рішення та їх виконання.

ПА 2. Відповідальність за внесок до професійних знань і практики та/або оцінювання результатів діяльності команд та колективів, здатність продовжувати навчання з високим ступенем автономії.

4. Форми контролю, критерії оцінювання результатів навчання.

У відповідності з ОП при оцінюванні результатів навчання з дисципліни застосовується накопичувальна бально-рейтингова система, що передбачає оцінювання якості виконання студентами всіх видів аудиторної та позааудиторної навчальної діяльності, спрямованих на опанування змісту дисципліни, шляхом поточного контролю та підсумкового контролю.

Форми підсумкового контролю успішності навчання: 1 семестр – екзамен, 2 семестр – залік.

Розподіл балів, які отримують студенти.

1 семестр

Усього 100 балів										
Поточний контроль, самостійна робота, ІНДЗ – 75 балів									Екзамен	
Розділ 1				Розділ 2				Усний контроль	Самостійна робота	Співбесіда
ПЗ 1	ПЗ 2	ПЗ 3	ІНДЗ 1	ПЗ 4	ПЗ 5	ПЗ 6	ІНДЗ 2	ПЗ 1-8 (середній бал)	31	25
4	4	4	8	4	4	4	8	4		

2 семестр

Усього 100 балів											
Поточний контроль, самостійна робота, ІНДЗ – 75 балів									Залік		
Розділ 1				Розділ 2				Усний контроль	Самостійна робота	Тест	Співбесіда
ПЗ 1	ПЗ 2	ПЗ 3	ІНДЗ 1	ПЗ 4	ПЗ 5	ПЗ 6	ІНДЗ 2	ПЗ 1-8 (середній бал)	31	10	15
4	4	4	8	4	4	4	8	4			

Загальна шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
		для екзамену, заліку, курсового проекту (роботи), практики
90 – 100	A	відмінно
82 - 89	B	добре
74 - 81	C	
64 - 73	D	
60 - 63	E	задовільно
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
1 - 34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

5. Засоби діагностики успішності навчання:

- поточне тестування та опитування,
- поточна оцінка виконання практичних та індивідуально-дослідних завдань,
 - підсумкове тематичне тестування,
 - підсумкова оцінка виконання самостійної роботи,
 - рубіжне тестування.

Орієнтовні теоретичні питання поточного тематичного контролю.

1. Розкрийте зв'язок методики викладання іноземних мов у ПШ з іншими науками.
2. Охарактеризуйте особливості сучасної європейської парадигми навчання іноземних мов у ПШ.

3. Охарактеризуйте систему навчання іноземних мов в Україні.
4. Розкрийте структуру та зміст професіограми викладача іноземних мов ПШ.
5. Поясніть, у чому втілюється рівневий підхід до навчання іноземних мов у ПШ.

Приклад тестових завдань контрольної роботи

Виконайте тест множинного вибору: обведіть літеру правильної відповіді (лише 1 відповідь).

1. До дидактичних принципів навчання іноземних мов належить принцип:
 - а) комунікативності;
 - б) активності;**
 - в) урахування рідної мови;
 - г) правильна відповідь відсутня.
2. В сучасній гуманістичній методиці навчання іноземних мов найбільш актуальним підходом є:
 - а) функціонально-комунікативний;
 - б) особистісно-діяльнісний;**
 - в) формально-мовний;
 - г) правильна відповідь відсутня.
3. Інтегративною метою навчання іноземних мов згідно Загальноєвропейських рекомендацій з мовної освіти є:
 - а) іншомовна комунікативна компетентність;**
 - б) ключова компетентність,
 - в) практична компетентність;
 - г) правильна відповідь відсутня.
4. Уміння рецензувати прочитане допомагає формувати прийом:
 - а) аргументована оцінка прочитаного,**
 - б) переказ прочитаного,
 - в) назва послідовності подій, описаних у тексті,
 - г) правильна відповідь відсутня.

Зразок завдання підсумкового контролю з дисципліни.

1. Розкрийте зміст теоретичного питання з методики навчання іноземних мов і культур у профільній та вищій школі, запропонуйте практико-орієнтований методичний коментар і приклади вправ, завдань щодо реалізації теоретичних положень в освітньому процесі: *Методика викладання іноземних мов як навчальна дисципліна, освітня технологія та наука. Зв'язок методики з іншими науками. Методи дослідження в методиці.*

2. Подайте розроблений вами розгорнутий план-конспект уроку англійської мови та всі навчально-методичні матеріали до нього, надайте методичний коментар щодо логіки визначення й організації досягнення цілей уроку.

3. Оцінка рівня теоретичної та практичної підготовки студента

4. на екзамені з дисципліни (співбесіда, до 15 балів)

Бали	Рівень	Оцінка	Критерії оцінювання
21-25	A	“відмінно”	Оцінка виставляється за правильну, ґрунтовну та повну відповідь, самостійне наведення адекватних прикладів до теоретичного матеріалу, творче висвітлення проблем та якісне виконання практичного завдання.
16-20	B	“добре”	Оцінка виставляється за правильну, але недостатньо розгорнуту та ґрунтовну відповідь, самостійне наведення адекватних прикладів до теоретичного матеріалу, нетворче висвітлення проблем та не зовсім якісне виконання практичного завдання.
11-15	C		Оцінка виставляється за правильну, але недостатньо розгорнуту та ґрунтовну відповідь, наведення з певною допомогою викладача адекватних прикладів до теоретичного матеріалу, нетворче висвітлення проблем, виконання практичного завдання з окремими негрубими помилками.
6-10	D	“задовільно”	Оцінка виставляється за в основному правильну відповідь, яка проте відзначається порушенням логіки викладу, неаргументованим висвітленням проблем, помилками у наведенні прикладів до

			теоретичного матеріалу та недостатньо якісним виконанням практичного завдання.
1-5	E		Оцінка виставляється за в основному правильну відповідь, яка містить певні негрубі помилки, відзначається порушенням логіки викладу, неаргументованим висвітленням проблем, помилками у наведенні прикладів до теоретичного матеріалу та недостатньо якісним і неповним виконанням практичного завдання.
0	FX	“незадовільно”	Оцінка виставляється за неправильну, неповну відповідь, відсутність міцних знань з питань курсу, за неякісне виконання практичного завдання.

Питання для підсумкового контролю.

1. Особливості сучасної європейської парадигми навчання іноземних мов і культур, основні тенденції загальної середньої та вищої освіти у європейському регіоні та Україні.
2. Сучасне розуміння сутності навчання та ролі його учасників, традиційні та актуальні типи навчання (діяльнісне навчання, змішане / дистанційне / віддалене навчання, соціально-емоційне навчання, інтерактивне навчання, проблемне / евристичні навчання тощо).
3. Система навчання іноземних мов в Україні (структура, ступені, рівні загальної середньої та вищої освіти, базисні категорії).
4. Структура та зміст професіограми вчителя та викладача іноземних мов. Можливі шляхи та засоби професійного вдосконалення й особистісного зростання.
5. Основні види діяльності вчителя та викладача іноземних мов і культур у профільній та вищій школі, відповідні професійні завдання та форми роботи.
6. Сучасні освітні підходи (рівневий, компетентнісний, особистісно-орієнтований, діяльнісний, рефлексивний, соціокультурний) в аспекті навчання іноземних мов у профільній та вищій школі. Як вони відбиваються в концепції «Нова українська школа» Міністерства освіти та науки України, нормативних документах – освітніх стандартах, програмах з навчання іноземних мов тощо?

7. Загальна характеристика основних стратегічних і нормативних документів у сфері навчання іноземних мов (Загальноєвропейські рекомендації з мовної освіти, концепція «Нова українська школа» Міністерства освіти та науки України освітні стандарти, модельні програми з іноземних мов).

8. Актуальні освітні підходи, на яких базується система навчання іноземних мов і культур в закладах загальної середньої та вищої освіти України.

9. Поняття іншомовна комунікативна компетентність, мовленнєве спілкування, міжкультурна комунікація та міжкультурна комунікативна компетентність, мовна особистість, вторинна мовна особистість в аспекті навчання іноземних мов і культур у профільній та вищій школі.

10. Категорія мети навчання іноземних мов і культур в сучасній профільній та вищій школі України, типи мети, актуальна практична мета навчання іноземних мов і культур, її відображення в нормативних документах з навчання іноземних мов і культур і навчально-методичних матеріалах.

11. Категорія змісту навчання іноземних мов і культур в сучасній профільній та вищій школі України, його аспекти (складові), відображення в нормативних документах з навчання іноземних мов і культур та навчально-методичних матеріалах.

12. Категорія принципів навчання іноземних мов і культур в сучасній профільній та вищій школі України, відображення цих принципів у нормативних документах з навчання іноземних мов і культур і навчально-методичних матеріалах.

13. Методи-способи взаємодії учасників процесу навчання. Сучасні методи навчання іноземних мов і культур у профільній та вищій школі. Актуальні прийоми, режими, форми навчання.

14. Сучасні методи-технології навчання іноземних мов і культур у профільній та вищій школі.

15. Сучасні засоби та інструменти навчання іноземних мов і культур у профільній та вищій школі.

16. Інтерактивне навчання іноземних мов і культур з опорою на критичне мислення, інтерактивні технології та прийоми навчання іноземних мов і культур.

17. Система вправ для формування іншомовної комунікативної компетентності учнів профільної школи та іншомовної міжкультурної компетентності майбутніх учителів англійської мови.

18. Інтегроване навчання іноземних мов і культур. Модель інтегрованого навчання іншомовного спілкування у профільній та вищій школі.

19. Типи та види занять з навчання іноземних мов і культур у профільній та вищій школі. Планування практичних занять та циклів занять на засадах інтегрованого навчання.

20. Інтегроване формування іншомовної мовної компетентності (лексична, граматична, фонетична, орфографічна компетентності): етапи формування мовленнєвих навичок, типи вправ, прийоми.

21. Інтегроване формування іншомовної мовної компетентності (лексична, граматична, фонетична, орфографічна компетентності): зміст компетентностей, засоби навчання, сучасні джерела матеріалу та інструменти навчання.

22. Формування іншомовної мовленнєвої компетентності у профільній та вищій школі: продуктивні види мовленнєвої діяльності.

23. Формування іншомовної мовленнєвої компетентності у профільній та вищій школі: рецептивні види мовленнєвої діяльності.

24. Формування навчально-стратегічної компетентності та розвиток навчальної автономії. Технологія «портфоліо» у навчанні іноземних мов у профільній та вищій школі.

25. Самостійна та позакласна робота у навчанні іноземних мов і культур у профільній та вищій школі.

6. Програма навчальної дисципліни

6.1. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни

Розділ 1. Система навчання ІМ і культур у ПШ в сучасній освітній парадигмі.

1. Європейська парадигма іншомовної освіти. Система іншомовної освіти в Україні.

2. Професіограма викладача ІМ у сучасному освітньому контексті.

3. Актуальні підходи, мета, цілі, зміст, принципи навчання ІМ і культур у ПШ.

4. Сучасні методи та технології навчання ІМ і культур.

5. Сучасні засоби навчання ІМ і культур. Інформаційно-комунікаційні технології у навчанні іноземних мов і культур у ПШ.

6. Вправа як засіб формування іншомовної комунікативної компетентності. Сучасні вимоги до вправ. Система вправ для навчання ІМ і культур.

7. Психолінгвістичні засади інтегрованого навчання іншомовної мовленнєвої комунікації. Модель навчання іншомовного спілкування у ПШ.

8. Мотивація та індивідуалізація навчання. Засоби активізації навчальної діяльності на занятті з ІМ.

9. Інтерактивні технології навчання у формуванні іншомовної комунікативної компетентності учнів ПШ.

Розділ 2. Методика, планування та організація навчання ІМ і культур у ПШ.

1. Формування мовних компетентностей.

2. Формування мовленнєвих компетентностей.

3. Формування іншомовної лінгвосоціокультурної і міжкультурної компетентності. Сучасні тенденції зарубіжної методики навчання міжкультурної комунікації.

4. Формування навчально-стратегічної компетентності учнів на уроках іноземної мови. Навчальна автономія. Мовний портфель учня ПШ.

5. Контроль та оцінювання сформованості іншомовної комунікативної компетентності. Тестовий контроль.

6. Сучасні вимоги до практичного заняття з ІМ у ПШ.

7. Типи практичних занять з ІМ у ПШ та особливості їх планування. Планування циклу практичних занять з ІМ. Модульне навчання ІМ.

8. Аналіз і розробка програм, навчально-методичних комплексів і підручника з ІМ у ПШ.

Результати навчання за дисципліною

Розділ 1. Теоретичні основи методики викладання ІМ і культур у ЗВО у сучасній освітній парадигмі.

У межах розділу студент повинен оволодіти наступними знаннями.

Цілі навчання ІМ і культур майбутніх учителів:

- формування вторинної мовної особистості майбутніх учителів ІМ;
- навчання ІМ як оволодіння іншомовною культурою в чотирьох аспектах: навчальному, пізнавальному, виховному, розвивальному; комплексна реалізація цілей навчання ІМ;

- іншомовна комунікативна компетентність; її зміст і структура;

- іншомовна професійна комунікативна компетентність майбутніх учителів ІМ.

Зміст навчання іноземних мов і культур у ПШ:

- компоненти змісту навчання ІМ і культур;

- відбір основних компонентів змісту навчання: мовного і мовленнєвого матеріалу, текстів, комунікативних намірів і типових ситуацій спілкування; проблема відбору лінгвосоціокультурного матеріалу;

Базові категорії методики викладання ІМ у ПШ: принцип, методична система, метод, технологія, методичний прийом:

- система принципів як стратегія навчання ІМ; загальнометодичні принципи; окремі та спеціальні методичні принципи;
- методичні системи навчання;
- методи навчання з позиції викладача та з позиції студента;
- технологія навчання;
- методичний прийом.

Засоби навчання ІМ і культур:

- типи і види засобів навчання ІМ;
- характеристика сучасних засобів навчання ІМ;
- особливості використання інформаційно-комунікаційних технологій у навчанні ІМ і культур у ПШ.

Характеристика програм з ІМ для ПШ:

- структура програми;
- вимоги програми за ступенями навчання;
- зміст навчального матеріалу, його розподіл по ступенях (курсах).

Проблема підручника і навчально-методичного комплексу з ІМ:

- навчально-методичні комплекси з ІМ, їх склад і структура;
- підручник – основний засіб навчання ІМ і культур;
- аналіз і вибір навчально-методичних комплексів для конкретних типів навчальних закладів; характер творчої діяльності викладача ІМ при використанні навчально-методичного комплексу.

Система вправ для навчання ІМ і культур у ПШ:

- вправа / завдання як засіб формування іншомовної комунікативної компетентності; класифікація вправ, критерії класифікації; типи і види вправ;
- особливості комунікативних вправ.
- організація вправ у комплекси, групи, серії; поняття про систему вправ та її компоненти.

У межах розділу студент повинен оволодіти наступними вміннями.

Гностичні вміння:

- опрацьовувати наукові джерела з теорії методики з метою глибокого осмислення методики як науки та основних напрямів її розвитку;
- аналізувати структуру і зміст програм з ІМ для ПШ;
- аналізувати структуру і компоненти навчально-методичних комплексів і методичних концепцій, які покладені в їх основу;

- орієнтуватися в кінцевих і проміжних вимогах програми щодо динаміки формування у студентів іншомовної комунікативної компетентності;
- співвідносити кінцеві цілі навчання і вимоги програми з конкретними умовами навчання в ПШ;
- аналізувати вправи/завдання, які пропонуються в підручнику/навчально-методичному комплексі, визначати їх цілі, типи і види та режими виконання.

Розділ 2. Методика, планування та організація навчання ІМ і культур у ПШ.

Підрозділ 2.1. Методика формування іншомовної комунікативної компетентності майбутніх учителів ІМ.

У межах розділу студент повинен оволодіти наступними знаннями.

Формування іншомовної лексичної компетентності у ПШ:

- цілі і завдання навчання лексики; складники іншомовної лексичної компетентності; особливості формування іншомовної лексичної компетентності у ЗВО;
- характеристика лексичної підсистеми ІМ; роль лексичних знань і лексичної усвідомленості у процесі формування іншомовної лексичної компетентності;
 - активний, пасивний лексичний мінімум і потенційний словник;
 - характеристика продуктивних і рецептивних лексичних навичок, етапи їх формування;
 - прийоми й засоби семантизації нових лексичних одиниць та презентації нового лексичного матеріалу з урахуванням методичної типології лексики і типу навчального закладу;
 - вправи для формування іншомовних репродуктивних і продуктивних лексичних навичок, їх цілі, типи і види та режими виконання; вправи для формування потенційного словника студента.

Формування іншомовної фонетичної компетенції:

- цілі і завдання навчання фонетики; складники іншомовної фонетичної компетентності; особливості формування іншомовної фонетичної компетентності ПШ;
- характеристика фонетичної і фонологічної підсистеми ІМ; лінгвістична і «педагогічна» фонетика;
- роль фонетичних знань і фонетичної усвідомленості у процесі формування іншомовної фонетичної компетентності;

- роль і місце інтонаційних і слухо-вимовних навичок у формуванні іншомовної комунікативної компетентності;
- характеристика рецептивних і репродуктивних інтонаційних та слухо-вимовних навичок;
- вправи для формування рецептивних і репродуктивних фонетичних навичок, їх цілі, типи і види та режими виконання.

Формування іншомовної граматичної компетентності:

- цілі і завдання навчання граматики; складники іншомовної граматичної компетентності; особливості формування іншомовної граматичної компетентності у ПШ;
- характеристика граматичної підсистеми ІМ; лінгвістична і «педагогічна» граматики;
- шляхи оволодіння граматичним матеріалом (дедуктивний та індуктивний) і роль граматичних знань та граматичної усвідомленості у процесі формування іншомовної граматичної компетентності;
- характеристика репродуктивних і рецептивних граматичних навичок, етапи їх формування;
- вправи для формування рецептивних і продуктивних граматичних навичок, їх цілі, типи і види та режими виконання.

Формування іншомовної компетентності у техніці читання / письма:

- складники іншомовної компетентності у техніці читання / письма; роль і місце навичок техніки читання / письма у навчанні ІМ у ПШ;
- характеристика графічної і орфографічної підсистем ІМ; роль знань у процесі формування іншомовної компетенції у техніці читання / письма;
- вправи для формування іншомовної компетентності у техніці читання / письма, їх типи і види, цілі та режими виконання.

Формування мовленнєвої компетентності в аудіюванні:

- цілі і завдання навчання аудіювання у ПШ;
- характеристика аудіювання як виду мовленнєвої діяльності та вміння; фактори, що впливають на якість аудіювання;
- складники іншомовної компетентності в аудіюванні;
- класифікація видів аудіювання і типи аудіотекстів;
- вправи і завдання для формування іншомовної компетентності в аудіюванні;
- вимоги до текстів для навчання аудіювання.

Формування мовленнєвої компетентності в говорінні:

- цілі і завдання навчання діалогічного і монологічного мовлення у ПШ;
- загальна характеристика говоріння як виду мовленнєвої діяльності та вміння;
- монологічна і діалогічна форми мовлення та їх комунікативні, психологічні й лінгвістичні особливості (у порівнянні); функціональні типи монологів і діалогів;
- складники іншомовної компетентності в говорінні;
- етапи й одиниці навчання діалогічного і монологічного мовлення;
- вправи і завдання для формування компетентності у діалогічному і монологічному мовленні та використання різних видів опор;
- навчально-комунікативна мовленнєва ситуація і способи її створення;
- рольова гра і методика її організації та проведення.

Формування мовленнєвої компетентності у читанні:

- цілі і завдання навчання читання у ПШ;
- загальна характеристика читання як виду мовленнєвої діяльності та вміння; фактори, що впливають на якість читання;
- складники іншомовної компетенції у читанні;
- класифікація видів читання і типи текстів для читання;
- вправи і завдання для формування іншомовної компетентності в читанні, їх цілі, типи і види та режими виконання;
- вимоги до текстів для навчання читання;
- позааудиторне та індивідуальне читання: відбір текстів, засоби і форми контролю.

Формування мовленнєвої компетентності у письмі:

- цілі і завдання формування іншомовної компетентності у письмі у ПШ;
- загальна характеристика письма як виду мовленнєвої діяльності та вміння;
- складники іншомовної компетентності у письмі;
- жанри і типи писемних текстів; стандарти створення писемних текстів різних жанрів і типів
- етапи навчання письма, вправи і завдання для формування компетентності у письмі: їх цілі, типи і види та режими виконання.

Формування лінгвосоціокультурної компетентності у ПШ:

- цілі і завдання формування лінгвосоціокультурної компетентності у ПШ;

- загальна характеристика лінгвосоціокультурної компетентності;
- складники лінгвосоціокультурної компетентності;
- етапи формування лінгвосоціокультурної компетентності;
- вправи і завдання для інтегрованого формування лінгвосоціокультурної компетентності.

Формування навчально-стратегічної компетентності:

- цілі і завдання формування навчально-стратегічної компетентності;
- загальна характеристика навчально-стратегічної компетентності;
- складники навчально-стратегічної компетентності;
- вправи і завдання для інтегрованого формування навчально-стратегічної компетентності та їх особливості.

У межах розділу студент повинен оволодіти наступними вміннями.

Гностичні вміння:

Лексична компетентність:

- визначати цілі та специфіку змісту навчання на кожному етапі формування лексичної компетентності;
- аналізувати лексичний мінімум для ПШ і способи його організації в підручниках;
- класифікувати лексичні одиниці за рівнем методичних труднощів їх засвоєння;
- аналізувати прийоми і способи семантизації нових лексичних одиниць з урахуванням методичних труднощів їх засвоєння;
- аналізувати лексичні вправи в підручниках, визначати їх цілі, типи і види та режими виконання;
- виявляти можливості використання нової лексики в типових граматичних структурах з урахуванням засвоєного граматичного матеріалу;
- аналізувати фрагменти практичних занять з формування лексичної компетентності.

Фонетична компетентність:

- визначати цілі, завдання і специфіку змісту навчання фонетики у ПШ;
- аналізувати фонетичний мінімум для ПШ і способи його організації в підручниках;
- класифікувати фонетичні явища за рівнем методичних труднощів їх засвоєння;
- визначати об'єкти навчання вимови;
- прогнозувати можливі труднощі засвоєння матеріалу з урахуванням рівня мовленнєвої підготовки студентів;

- аналізувати фонетичні вправи, що пропонуються в підручнику, визначати їх цілі, типи і види та режими виконання;

- аналізувати фрагменти практичних занять з формування фонетичної компетентності.

Граматична компетентність:

- визначати цілі, завдання і специфіку змісту навчання граматики у ПШ;

- аналізувати навчальний матеріал (програми, граматичний мінімум для ПШ) і способи його організації в підручнику залежно від виду мовленнєвої діяльності;

- визначати й розподіляти граматичний матеріал за рівнем методичних труднощів його засвоєння;

- визначати можливості лексичної реалізації нової граматичної структури з урахуванням засвоєного словника;

- аналізувати засоби наочності при подачі та активізації нової граматичної структури;

- аналізувати граматичні вправи в підручниках; визначати їх цілі, типи і види та режими виконання;

- аналізувати фрагменти практичних занять з формування граматичної компетентності.

Компетентність у техніці читання і письма:

- визначати цілі, завдання і специфіку змісту навчання техніки читання і письма у ПШ;

- визначати об'єкти навчання техніки читання і письма;

- аналізувати орфографічний матеріал для закладів вищої освіти і способи його організації в підручниках;

- аналізувати вправи для навчання техніки читання і письма, що пропонуються в підручнику, визначати їх цілі і режими виконання;

- аналізувати фрагменти практичних занять з удосконалення компетентності у техніці читання / письма.

Компетентність в аудіюванні:

- розуміти кінцеві і проміжні вимоги програми щодо формування компетентності в аудіюванні;

- аналізувати і критично оцінювати навчальний матеріал з урахуванням можливих труднощів його сприймання на слух;

- прогнозувати можливі труднощі сприймання матеріалу студентами конкретного курсу;

- аналізувати зміст текстів з точки зору їх соціокультурних, освітніх і виховних можливостей;

- добирати чи адаптувати аудіотексти з урахуванням рівня підготовки студентів згідно з цілями їх використання;
- аналізувати вправи і завдання для формування компетенції в аудіюванні, що пропонуються в підручнику, визначати їх цілі, типи і види та режими виконання;
- аналізувати фрагменти практичних занять з формування компетентності в аудіюванні.

Компетентність у говорінні:

- розуміти кінцеві і проміжні вимоги програми щодо формування компетентності у говорінні;
- аналізувати мовні і психологічні особливості діалогічного й монологічного мовлення (у порівнянні);
- визначати сутність діалогічного й монологічного мовлення;
- виділяти й аналізувати мовні і психологічні труднощі оволодіння студентами діалогічним і монологічним мовленням;
- аналізувати вправи і завдання для навчання говоріння в підручнику;
- визначати складність вправ для навчання говоріння, їх цілі, типи і види та функції в загальній системі вправ;
- аналізувати фрагменти практичних занять з формування компетентності в говорінні.

Компетентність у читанні:

- розуміти кінцеві і проміжні вимоги програми щодо формування компетентності у читанні;
- аналізувати мовний і мовленнєвий матеріал для читання з урахуванням можливих труднощів його розуміння;
- прогнозувати можливі труднощі сприймання матеріалу студентами конкретного курсу;
- аналізувати зміст текстів з точки зору їх соціокультурних, освітніх і виховних можливостей;
- добирати чи адаптувати тексти з урахуванням рівня підготовки студентів згідно з цілями їх використання;
- аналізувати вправи і завдання для формування компетенції у читанні в підручнику, визначати їх цілі, типи і види та режими виконання;
- аналізувати фрагменти практичних занять з формування компетентності у читанні.

Компетентність у письмі:

- розуміти кінцеві і проміжні вимоги програми щодо формування компетентності у письмі;
- аналізувати мовні і психологічні особливості письма;

- визначати сутність письма;
- виділяти й аналізувати мовні і психологічні труднощі оволодіння студентами письмом;
- аналізувати вправи і завдання для навчання письма в підручнику;
- визначати складність вправ для навчання письма, їх цілі, типи і види та функції у загальній системі вправ;
- аналізувати фрагменти практичних занять з формування компетентності у письмі.

Лінгвосоціокультурна компетентність:

- розуміти кінцеві і проміжні вимоги програми щодо формування лінгвосоціокультурної компетентності;
- аналізувати особливості лінгвосоціокультурної компетентності;
- визначати сутність лінгвосоціокультурної компетентності;
- виділяти й аналізувати труднощі оволодіння лінгвосоціокультурною компетентністю;
- аналізувати вправи і завдання для інтегрованого формування лінгвосоціокультурної компетентності у підручнику;
- визначати складність вправ для інтегрованого формування лінгвосоціокультурної компетентності; їх цілі і функції у загальній системі вправ;
- аналізувати фрагменти практичних занять з інтегрованого формування лінгвосоціокультурної компетентності

Навчально-стратегічна компетентність:

- розуміти кінцеві і проміжні вимоги програми щодо формування навчально-стратегічної компетентності;
- аналізувати особливості навчально-стратегічної компетентності;
- визначати сутність навчально-стратегічної компетентності;
- виділяти й аналізувати труднощі оволодіння навчально-стратегічною компетентністю;
- аналізувати вправи і завдання для інтегрованого формування навчально-стратегічної компетентності у підручнику;
- визначати складність вправ для інтегрованого формування навчально-стратегічної компетентності; їх цілі і функції у загальній системі вправ;
- аналізувати фрагменти практичних занять з інтегрованого формування навчально-стратегічної компетентності.

Конструктивно-планувальні вміння:

Лексична компетентність:

- конкретизувати кінцеву мету програми і формулювати окремі цілі практичного заняття для формування і вдосконалення лексичних навичок усного і писемного мовлення на різних ступенях навчання з урахуванням результатів попереднього етапу роботи;

- добирати й розробляти додаткові лексичні вправи, визначати їх цілі та ефективні режими виконання відповідно до умов навчання і цілей практичного заняття;

- здійснювати відбір, дозування і методичну організацію лексичного матеріалу з урахуванням специфіки способів та прийомів презентації нових лексичних одиниць на практичному занятті;

- застосовувати найбільш раціональні прийоми і способи подачі та активізації нового лексичного матеріалу з урахуванням методичних труднощів його засвоєння;

- відбирати й застосовувати необхідні засоби наочності з метою підвищення ефективності способів і прийомів подачі та активізації нового лексичного матеріалу;

- спрощувати або ускладнювати інструкції до лексичних вправ, способи їх виконання, замінювати їх при необхідності іншими лексичними вправами;

- визначати умови реальної навчальної ситуації, формулювати цілі практичного заняття щодо формування лексичної компетентності, вибирати оптимальну методичну стратегію їх досягнення;

- планувати й реалізовувати фрагмент практичного заняття з формування лексичної компетентності.

Фонетична компетентність:

- конкретизувати кінцеву мету програми і формулювати окремі цілі практичного заняття для формування і вдосконалення фонетичних навичок на різних ступенях навчання з урахуванням результатів попереднього етапу роботи;

- добирати й розробляти додаткові фонетичні вправи, визначати їх цілі та ефективні способи і режими виконання відповідно до умов навчання і цілей практичного заняття;

- здійснювати відбір, дозування і методичну організацію фонетичного матеріалу з урахуванням специфіки способів та прийомів презентації нового фонетичного явища на практичному занятті;

- застосовувати найбільш раціональні прийоми і способи подачі та активізації нового фонетичного матеріалу з урахуванням методичних труднощів його засвоєння;

- відбирати й застосовувати необхідні засоби наочності з метою підвищення ефективності способів і прийомів подачі та активізації нового фонетичного матеріалу;
- спрощувати або ускладнювати інструкції до фонетичних вправ, способи їх виконання, замінювати їх при необхідності іншими фонетичними вправами;
- визначати умови реальної навчальної ситуації, формулювати цілі практичного заняття щодо формування фонетичної компетентності, вибрати оптимальну методичну стратегію їх досягнення;
- планувати й реалізовувати фрагмент практичного заняття з формування фонетичної компетентності.

Грамотична компетентність:

- конкретизувати кінцеву мету програми і формулювати окремі цілі практичного заняття для формування і вдосконалення граматичних навичок усного і писемного мовлення на різних ступенях навчання з урахуванням результатів попереднього етапу роботи;
- добирати й розробляти додаткові граматичні вправи; визначати їх цілі, ефективні способи і режими виконання відповідно до умов навчання і цілей практичного заняття;
- здійснювати відбір, дозування і методичну організацію граматичного матеріалу у мовленнєві зразки і навчально-мовленнєві ситуації з урахуванням специфіки способів та прийомів презентації нового граматичного явища на практичному занятті;
- обирати і застосовувати найбільш раціональні шляхи (індуктивний або дедуктивний), прийоми і способи подачі та активізації нового граматичного матеріалу з урахуванням методичних труднощів його засвоєння;
- відбирати й застосовувати необхідні засоби наочності з метою підвищення ефективності способів і прийомів подачі та активізації нових граматичних структур;
- спрощувати або ускладнювати інструкції до граматичних вправ, способи їх виконання, замінювати їх при необхідності іншими граматичними вправами;
- визначати умови реальної навчальної ситуації, формулювати цілі практичного заняття щодо формування граматичної компетентності, вибрати оптимальну методичну стратегію їх досягнення;
- планувати й реалізовувати фрагмент практичного заняття з формування граматичної компетенції.

Компетентність в техніці читання і письма:

- конкретизувати кінцеву мету програми і формулювати окремі цілі практичного заняття для формування навичок техніки читання і письма на різних ступенях навчання з урахуванням результатів попереднього етапу роботи;

- добирати й розробляти додаткові вправи для навчання техніки читання і письма, визначати їх цілі та ефективні способи і режими виконання відповідно до умов навчання і цілей практичного заняття;

- здійснювати відбір, дозування і методичну організацію навчального матеріалу з урахуванням специфіки способів та прийомів формування навичок техніки читання і письма на практичному занятті;

- застосовувати найбільш раціональні прийоми і способи формування навичок техніки читання і письма з урахуванням методичних труднощів їх формування;

- відбирати й застосовувати необхідні засоби наочності з метою підвищення ефективності способів і прийомів формування навичок техніки читання і письма;

- спрощувати або ускладнювати інструкції до вправ для формування навичок техніки читання і письма; замінювати їх при необхідності іншими вправами;

- визначати умови реальної навчальної ситуації, формулювати цілі практичного заняття щодо формування навичок техніки читання і письма, вибирати оптимальну методичну стратегію їх досягнення;

- планувати й реалізовувати фрагмент практичного заняття з формування компетентності у техніці читання / письма.

Компетентність в аудіюванні / читанні:

- конкретизувати кінцеву мету програми і формулювати окремі цілі практичного заняття для формування компетентності в аудіюванні / читанні на різних ступенях навчання з урахуванням результатів попереднього етапу роботи;

- добирати й розробляти додаткові вправи для навчання аудіювання / читання, визначати їх цілі та ефективні способи і режими виконання відповідно до умов навчання і цілей практичного заняття;

- здійснювати відбір, дозування і методичну організацію текстів для аудіювання / читання на практичному занятті;

- застосовувати найбільш раціональні прийоми і способи навчання аудіювання / читання з урахуванням складності текстів і рівня мовної і мовленнєвої підготовки студентів;

- відбирати й застосовувати необхідні засоби наочності з метою підвищення ефективності способів і прийомів формування компетентності в аудіюванні / читанні;

- спрощувати або ускладнювати інструкції до вправ для навчання аудіювання / читання, способи їх виконання, замінювати їх при необхідності іншими вправами;

- визначати умови реальної навчальної ситуації, формулювати цілі практичного заняття щодо навчання аудіювання / читання, вибрати оптимальну методичну стратегію їх досягнення;

- планувати й реалізовувати фрагмент практичного заняття з формування й вдосконалення компетентності в аудіюванні / читанні.

Компетентність в говорінні / письмі:

- конкретизувати кінцеву мету програми і формулювати окремі цілі практичного заняття для розвитку вмінь говоріння / письма на різних ступенях навчання з урахуванням результатів попереднього етапу роботи;

- добирати й розробляти додаткові вправи для навчання говоріння / письма, визначати їх цілі та ефективні способи і режими виконання відповідно до умов навчання і цілей практичного заняття;

- здійснювати відбір, дозування і методичну організацію мовного і мовленнєвого матеріалу для навчання говоріння і письма на практичному занятті;

- застосовувати найбільш раціональні прийоми і способи навчання говоріння і письма з урахуванням етапу навчання і рівня мовної і мовленнєвої підготовки студентів;

- відбирати й застосовувати необхідні засоби наочності з метою підвищення ефективності способів і прийомів формування компетентності в говорінні / письмі ;

- спрощувати або ускладнювати інструкції до вправ для навчання говоріння / письма, способи їх виконання, замінювати їх при необхідності іншими вправами;

- визначати умови реальної навчальної ситуації, формулювати цілі практичного заняття щодо навчання говоріння / письма, вибрати оптимальну методичну стратегію їх досягнення;

- моделювати навчально-мовленнєві ситуації для навчання діалогічного мовлення та комунікативні завдання для навчання монологічного мовлення студентів;

- планувати й реалізовувати фрагмент практичного заняття з формування й вдосконалення компетентності в говорінні / письмі.

Лінгвосоціокультурна компетентність:

- конкретизувати кінцеву мету програми і формулювати окремі цілі практичного заняття для інтегрованого формування лінгвосоціокультурної компетентності на різних ступенях навчання з урахуванням результатів попереднього етапу роботи;

- добирати й розробляти додаткові вправи для інтегрованого формування лінгвосоціокультурної компетентності, визначати їх цілі та ефективні способи і режими виконання відповідно до умов навчання і завдань практичного заняття;

- здійснювати відбір, дозування і методичну організацію навчального матеріалу з урахуванням специфіки способів та прийомів інтегрованого формування лінгвосоціокультурної компетентності на практичному занятті;

- застосовувати найбільш раціональні прийоми і способи інтегрованого формування лінгвосоціокультурної компетентності з урахуванням методичних труднощів її формування;

- відбирати й застосовувати необхідні засоби наочності з метою підвищення ефективності способів і прийомів інтегрованого формування лінгвосоціокультурної компетентності;

- спрощувати або ускладнювати інструкції до вправ для інтегрованого формування лінгвосоціокультурної компетенції, замінювати їх при необхідності іншими вправами;

- визначати умови реальної навчальної ситуації, формулювати цілі практичного заняття щодо інтегрованого формування лінгвосоціокультурної компетентності, вибрати оптимальну методичну стратегію їх досягнення;

- планувати й реалізовувати фрагмент практичного заняття з інтегрованого формування й вдосконалення лінгвосоціокультурної компетентності.

Навчально-стратегічна компетентність:

- конкретизувати кінцеву мету програми і формулювати окремі цілі практичного заняття для інтегрованого формування навчально-стратегічної компетентності на різних ступенях навчання з урахуванням результатів попереднього етапу роботи;

- добирати й розробляти додаткові вправи для інтегрованого формування навчально-стратегічної компетентності, визначати їх цілі та ефективні способи і режими виконання відповідно до умов навчання і завдань практичного заняття;

- здійснювати відбір, дозування і методичну організацію навчального матеріалу з урахуванням специфіки способів та прийомів інтегрованого формування навчально-стратегічної компетентності на практичному занятті;

- застосовувати найбільш раціональні прийоми і способи інтегрованого формування навчально-стратегічної компетентності з урахуванням методичних труднощів їх формування;
- відбирати й застосовувати необхідні засоби наочності з метою підвищення ефективності способів і прийомів інтегрованого формування навчально-стратегічної компетентності;
- спрощувати або ускладнювати інструкції до вправ для інтегрованого формування навчально-стратегічної компетентності, замінювати їх при необхідності іншими вправами;
- визначати умови реальної навчальної ситуації, формулювати цілі практичного заняття щодо інтегрованого формування навчально-стратегічної компетентності, вибирати оптимальну методичну стратегію їх досягнення;
- планувати й реалізовувати фрагмент практичного заняття з інтегрованого формування й вдосконалення навчально-стратегічної компетентності.

Комунікативно-навчальні та організаційні вміння:

- раціонально й методично грамотно використовувати матеріали навчально-методичного комплексу і додаткові навчальні матеріали з метою досягнення цілей практичного заняття;
- реалізовувати на практичному занятті соціокультурний, освітній, виховний і професійний потенціал мети, змісту практичного заняття та навчальних матеріалів;
- використовувати реальні і створювати на практичному занятті навчальні мовленнєві ситуації;
- раціонально використовувати різні види опор для формування мовних і мовленнєвих компетенцій в залежності від виду компетенції, характеру мовленнєвого матеріалу і ступеня навчання;
- методично грамотно застосовувати необхідні засоби навчання;
- методично грамотно проводити навчальні і рольові ігри, реалізовувати проекти тощо;
- раціонально поєднувати на практичному занятті колективні та індивідуальні форми роботи, інтерактивні методи навчання тощо.

Підрозділ 2.2. Сучасна організація навчання ІМ і культур у ПШ.

У межах розділу студент повинен оволодіти наступними знаннями.

Загальна характеристика процесу навчання ІМ і культур у ПШ:

- курс «Практика усного та писемного іншомовного мовлення» у ЗВО і його цілі;
- ступені навчання і рівні оволодіння іншомовною комунікативною компетенцією та її складниками у ПШ;

- завдання, особливості та зміст кожного ступеня навчання;
- інтегроване комплексне навчання ІМ і культур;
- професійна спрямованість навчання ІМ і культур на всіх ступенях навчання майбутніх учителів;

• роль навчальної автономії, самостійної позааудиторної роботи та її індивідуалізація.

Особливості навчання іноземної мови у ПШ:

- типові програми і навчальні плани з ІМ у ПШ;
- цілі навчання ІМ у ПШ;
- принципи навчання ІМ у ПШ;
- зміст навчання ІМ у ПШ;
- вимоги до рівнів володіння іншомовною комунікативною компетентністю учнів ПШ
- навчально-методичне забезпечення;
- ступені навчання ІМ у ПШ;
- форми і прийоми навчання;
- особливості, форми і прийоми самостійної позааудиторної роботи.

Практичне заняття як основна форма навчально-виховного процесу з ІМ:

- специфіка інтегрованого практичного заняття, вимоги до сучасного практичного заняття з ІМ;
- типологія практичних занять з ІМ;
- структура практичних занять з ІМ різних типів;
- форми взаємодії викладача та студентів на практичному занятті; переваги колективних форм роботи.

Планування навчального процесу з ІМ:

- типи і види планів;
- структура планів; компоненти й фази плану практичного заняття;
- особливості планування на різних ступенях навчання в ПШ.

Організація і реалізація контролю на практичних заняттях з ІМ:

- об'єкти і цілі контролю;
- види контролю;
- форми контролю;
- роль поточного, рубіжного і підсумкового контролю у формуванні іншомовної комунікативної компетенції;
- кредитно-модульна система оцінювання;
- критерії оцінювання навчальних досягнень студентів.

Навчальна автономія та самостійна позааудиторна робота з ІМ:

- роль, цілі та завдання навчальної автономії та самостійної позааудиторної роботи з ІМ;
- форми і зміст навчальної автономії та самостійної позааудиторної роботи з іноземної мови;
- навчально-методичне забезпечення навчальної автономії та самостійної позааудиторної роботи; ресурсний центр;
- індивідуалізація навчання ІМ.

У межах розділу студент повинен оволодіти наступними вміннями.

Гностичні вміння:

Визначати:

- провідні мотиви опанування студентами ІМ і культурою;
- реальний рівень володіння студентом іношомовною комунікативною компетентністю;
- рівень функціонування основних психічних процесів;
- рівень сформованості індивідуального стилю оволодіння іношомовною діяльністю спілкування;
- відповідність складності завдання рівню підготовки студента.

Аналізувати:

- типові і робочі модульні програми;
- цілі навчання ІМ і культури;
- компоненти змісту навчання;
- спеціальні принципи навчання;
- вимоги до рівнів сформованості мовних, мовленнєвих, лінгвосоціокультурної і навчально-стратегічної компетентностей;
- типові помилки студентів;
- структуру і зміст навчально-методичних комплексів.

Конструктивно-планувальні вміння:

- використовувати відповідні теоретичні положення в ході планування конкретного практичного заняття;
- вивчати і враховувати конкретні умови навчання;
- критично оцінювати й використовувати методичні рекомендації щодо планування практичного заняття, запропоновані в підручниках, навчально-методичних посібниках, книжках для викладача;
- самостійно планувати практичне заняття та цикли практичних занять відповідно до робочої модульної програми;
- визначати цілі та завдання окремого практичного заняття та циклу;
- добирати, визначати перспективи і застосовувати на практичному занятті різні засоби наочності, додаткові навчальні матеріали, технічні засоби навчання;

- проектувати кінцевий результат практичного заняття та циклу і визначати об'єкти, способи і засоби підсумкового контролю і критерії оцінювання;

- розробляти додаткові вправи і завдання;

- орієнтуватися в системі усього навчально-методичного комплексу для кожного курсу, у принципах розподілу та організації навчального матеріалу в підручнику у межах кожного циклу практичних занять за певною темою;

- визначати цілі самостійної позааудиторної роботи з ІМ;

- відбирати необхідний мовний і мовленнєвий матеріал і розробляти вправи і завдання для самостійної позааудиторної роботи.

Реалізовувати:

- індивідуалізований контроль рівня сформованості іншомовної комунікативної компетентності студента;

- формування внутрішніх мотивів оволодіння ІМ і культурою;

- адаптацію навчальних завдань до рівня володіння студентами іншомовною комунікативною компетентністю;

- усунення прогалин у підготовці студента;

- адаптацію запропонованих студенту завдань до рівня функціонування його психічних процесів;

- розвиток недостатньо розвинених пізнавальних процесів;

- активізацію емоційно-вольової сфери студентів;

- прийоми навчання, що дозволяють реалізовувати принципи професійної спрямованості, колективної взаємодії та індивідуалізації навчання.

Комунікативно-навчальні та організаційні вміння:

- оцінювати й коментувати відповіді студентів згідно з вимогами програми до компетентності кожного виду;

- планувати об'єкти контролю мовних і мовленнєвих компетентностей студентів;

- планувати об'єкти контролю знань студентів;

- помічати й виправляти помилки студентів в усному і писемному мовленні, класифікувати їх щодо причин виникнення і реалізовувати заходи щодо їх усунення і профілактики;

- проводити поточний, рубіжний і підсумковий контроль володіння різними видами іншомовної комунікативної компетентності;

- перевіряти й оцінювати письмові контрольні роботи та організувати роботу над помилками;

- вести практичне заняття ІМ, грамотно використовуючи різноманітні вирази класного вжитку і засоби реалізації типових мовленнєвих функцій викладача (комунікативних намірів);
- встановлювати й підтримувати засобами ІМ різноманітні мовленнєві контакти й атмосферу співпраці зі студентами;
- адаптувати свій іншомовний мовленнєвий досвід до вимог програми відповідного ступеня та рівня мовленнєвої підготовки студентів;
- створювати доброзичливий психологічний клімат на практичному занятті з урахуванням індивідуальних особливостей студентів;
- застосовувати різноманітні прийоми активізації мовленнєвої і розумової діяльності студентів;
- здійснювати на практичному занятті індивідуальний підхід до студентів та рівномірно розподіляти свою увагу між студентами різних рівнів підготовки.

6.2. Програма навчальної дисципліни.

Лекційні заняття з дисципліни.

№ з/п	Назва теми	Кіль-ть годин	
		Денна форма	Заочна форма
Семестр 1. Розділ 1			
1	Навчання іноземних мов у сучасній освітній парадигмі. Професіограма викладача ІМ у ПШ.	2	
2	Актуальні підходи та мета навчання ІМ у ПШ; типи мети. Міжкультурна комунікація та міжкультурна комунікативна компетентність.	2	
3	Сучасні методи та технології навчання ІМ і культур студентів мовних спеціальностей.	2	
4	Зміст і принципи навчання ІМ і культур у ПШ.	2	
5	Інтерактивне навчання навчання ІМ і культур	2	
6	Інтегроване навчання ІМ і культур. Модель навчання іншомовного спілкування у вищій школі. Типи занять і особливості їх планування в умовах інтегрованого навчання ІМ і культур.	2	
7	Психолінгвістичні засади формування іншомовних мовних і мовленнєвих компетентностей. Система вправ для формування іншомовної комунікативної	2	

	компетентності і іншомовної професійної компетентності майбутніх учителів ІМ.		
	Усього:	14	
Семестр 2. Розділ 2			
1	Формування мовних компетентностей у ПШ.	4	
2	Формування мовленнєвих компетентностей у ПШ (продуктивні вміння).	2	
3	Формування мовленнєвих компетентностей у ПШ (рецептивні вміння).	2	
4	Формування лінгвосоціокультурної компетентності у ПШ.	2	-
5	Навчальні стратегії оволодіння ІМ.	2	
6	Автономія учнів і професійний розвиток учителя ІМ у ПШ.	2	
	Усього:	14	
	Разом:	28	

Практичні заняття з дисципліни.

№ з/п	Назва теми	Кіль-ть годин	
		Денна форма	Заочна форма
Семестр 1. Розділ 1			
1	Навчання іноземних мов у сучасній освітній парадигмі. Професіограма викладача ІМ у ПШ.	2	
2	Актуальні підходи та мета навчання ІМ у ПШ; типи мети. Міжкультурна комунікація та міжкультурна комунікативна компетентність.	2	
3	Сучасні методи та технології навчання ІМ і культур студентів мовних спеціальностей.	2	
4	Зміст і принципи навчання ІМ і культур у ПШ.	2	
5	Інтерактивне навчання навчання ІМ і культур	2	
6	Інтегроване навчання ІМ і культур. Модель навчання іншомовного спілкування у вищій школі. Типи занять і особливості їх планування в умовах інтегрованого навчання ІМ і культур.	2	
7	Психолінгвістичні засади формування іншомовних мовних і мовленнєвих компетентностей. Система	2	

	вправ для формування іншомовної комунікативної компетентності і іншомовної професійної компетентності майбутніх учителів ІМ.		
	Усього:	14	
Семестр 2. Розділ 2			
1	Формування мовних компетентностей у ПШ.	4	
2	Формування мовленнєвих компетентностей у ПШ (продуктивні вміння).	2	
3	Формування мовленнєвих компетентностей у ПШ (рецептивні вміння).	2	
4	Формування лінгвосоціокультурної компетентності у ПШ.	2	
5	Навчальні стратегії оволодіння ІМ.	2	
6	Автономія учнів і професійний розвиток учителя ІМ у ПШ.	2	
	Усього:	14	
	Разом:	28	

Зміст самостійної роботи та індивідуальних науково-дослідних завдань з дисципліни.

Види самостійної роботи.

1. Підготовка мультимедійної лекції-презентації «Сучасні типи навчання та методи-технології викладання іноземних мов і культур у ПШ». Рекомендовані технології: проектна, портфельна, ігрові, інтерактивні, “case study”, веб-квест, влог-технологія, інтелект-карта; навчання у співпраці, дистанційне, холистичне, CLIL, проблемно-пошукове тощо.

2. Підготовка інтерактивного заняття-ворshopу «Інноваційні інструменти навчання іноземних мов і культур у ПШ».

3. Підготовка виступу на методичному семінарі «Актуальні засоби формування міжкультурної компетентності учнів ПШ» у формі мультимедійної презентації (за англомовними джерелами).

4. Аналіз засобів навчання ІМ у ПШ.

5. Планування та розробка практичних заняття з ІМ у ПШ типу «тренування у спілкуванні» з формування та удосконалення мовленнєвих навичок: лексичних, граматичних, фонетичних, орфографічних.

6. Планування та розробка практичних занять з ІМ у ПШ типу «практика у спілкуванні» з формування продуктивних і рецептивних

мовленнєвих вмінь (говоріння та писемне мовлення; критичне читання та аудіювання).

7. Розробка портфелю майбутнього вчителя ІМ у ПШ.
8. Розробка комплексу тестових завдань з курсу.
9. Розробка буклету «My English Teaching Vocabulary».

Самостійна робота з дисципліни

№ з/п	Назва теми	К-ть годин	
		Денна форма	Заочна форма
Семестр 1			
1	Підготовка мультимедійної лекції-презентації «Сучасні типи навчання та методи викладання іноземних мов і культур у ПШ». Рекомендовані технології: проектна, портфельна, ігрові, інтерактивні, “case study”, веб-квест, влог-технологія, інтелект-карта; навчання у співпраці, дистанційне, холистичне, CLIL, проблемно-пошукове тощо.	20	
2	Підготовка інтерактивного заняття-ворshopу «Інноваційні технології та інструменти навчання іноземних мов і культур у ПШ».	20	
3	Підготовка виступу на методичному семінарі «Актуальні засоби формування міжкультурної компетентності учнів ПШ» у формі мультимедійної презентації (за англомовними джерелами).	15	
4	Аналіз засобів навчання ІМ у ПШ.	10	
5	Розробка буклету «My English Teaching Vocabulary».	10	
	Усього:	75	
Семестр 2			
1	Планування та розробка практичних заняття з ІМ у ПШ типу «тренування у спілкуванні» з формування та удосконалення мовленнєвих навичок: лексичних, граматичних, фонетичних, орфографічних.	30	
2	Планування та розробка практичних занять з ІМ у ПШ типу «практика у спілкуванні» з формування продуктивних і рецептивних мовленнєвих вмінь (говоріння та писемне мовлення; критичне читання та аудіювання).	30	
3	Розробка портфелю майбутнього вчителя ІМ у ПШ.	5	

4	Розробка комплексу тестових завдань з курсу.	5	
	Усього:	75	
	Разом:	150	80

Індивідуальні науково-дослідні завдання.

1. Підготовка виступу на конференції та публікація тез доповіді на конференції за методичною проблематикою.
2. Дизайн матеріалів для проведення емпіричного методичного дослідження.
3. Розробка інтерактивного заняття-тренінгу за авторською технологією «кіноклуб».
4. Проєктна робота у Студентський науковій лабораторії методики навчання іноземних мов.

7. Рекомендована література.

1. Бориско Н.Ф. Проблеми міжкультурної підготовки майбутніх учителів і викладачів іноземних мов / Н.Ф.Бориско // Іноземні мови. – 2018. – № 1. – С. 9-20.
2. Гриневич, Л., Елькін, О., Калашнікова, С., Коберник, І., Ковтунець, В., Макаренко, О., Малахова, О., Нанаєва, Т., Усатенко, Г., Хобзей, П., Шиян, Р. (2016). Нова українська школа. Концептуальні засади реформування середньої школи. Заг. ред. М. Гриценка. Міністерство освіти і науки України. <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/nova-ukrainska-shkolacompressed.pdf>
3. Державний стандарт базової середньої освіти. <https://mon.gov.ua/ua>
4. Загальноєвропейські рекомендації з мовної освіти: вивчення, викладання, оцінювання / науковий ред. С. Ю. Ніколаєва. – К.: Ленвіт, 2003. – 273 с.
5. Задорожна І. П. Теоретико-методичні засади організації самостійної роботи майбутніх учителів з оволодіння англomовною комунікативною компетенцією: дис... д-ра пед. наук: 13.00.02 / І. П. Задорожна – К., 2012. – 456 с.
6. Методика формування міжкультурної іншомовної комунікативної компетенції: курс лекцій (схеми та таблиці) / [Бігич О. Б., Бориско Н. Ф., Борецька Г. Е. та ін.]; під кер. С. Ю. Ніколаєвої. – К.: Ленвіт, 2011. – 344 с.
7. Ніколаєва С. Ю. Історія методики навчання іноземних мов: навч.-метод. посіб. для студентів магістратури та аспірантури. Київ : Вид. центр КНЛУ, 2020. 180 с.
8. Ніколаєва С. Ю., Бориско Н. Ф., Майєр Н. В. Методика навчання

іноземних мов і культур в європейському контексті у закладах вищої освіти: Навч.-метод. посібник для студентів магістратури. Київ : Видавничий центр КНЛУ, 2019. 100 с.

9. Ніколаєва С.Ю. (2013). Методика навчання іноземних мов і культур: теорія і практика : підручник для студ. класичних, педагогічних і лінгвістичних університетів / Бігич О. Б., Бориско Н. Ф., Борецька Г. Е. та ін./ за загальн. ред. С. Ю. Ніколаєвої. К.: Ленвіт.

10. Ніколаєва С. Ю. (2024). Загальноєвропейські рекомендації з мовної освіти 2020: вплив на навчання іноземних мов і культур в Україні. Іноземні мови, 2, с. 3-14. <https://doi.org/10.32589/1817-8510.2024.2.306338>

11. Паршикова О.О. Теоретичні основи навчання іноземних мов учнів початкової загальноосвітньої школи : автореф. дис. докт. пед. наук : 13.00.02 / Олена Паршикова. – К.: КНЛУ, 2010. – 44 с.

12. Подосиннікова Г.І. Методична характеристика інтерактивного навчання іноземних мов // Педагогічний процес: теорія і практика: зб. наук. праць. – 2012. – Вип.3. – 196-208.

13. Подосиннікова Г.І. Навчання переглядового читання з використанням методу проєктів на матеріалі англomовної преси у 10 класі школи з поглибленим вивченням іноземних мов / Г.І. Подосиннікова, О.В.Рубан // Іноземні мови. – 2016. – №3. – С. 3-10.

14. Подосиннікова Г.І. Розвиток навчальної автономії старшокласників у процесі формування англomовної лексичної компетентності / Г.І. Подосиннікова, С.М.Мельник // Іноземні мови. – 2016. – №1. – С. 9-14.

15. Подосиннікова, Г. І., Бохоня Т. М. (2019). Використання ситуацій із кіноперсонажами у формуванні лексичної компетентності майбутніх учителів англійської мови. Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології, 4 (88), 72-92. <https://doi.org/10.24139/2312-5993/2019.04/076-092> 2019

16. Подосиннікова, Г. І., Кривошия, К. С. (2022). Технологія інтерактивного навчання «кіноклуб» у підготовці майбутніх учителів англійської мови. Іноземні мови, 2, 32-46. <https://doi.org/10.32589/1817-8510.2022.2.262813>

17. Подосиннікова, Г. І., Строганов, І. О. (2023). Формування компетентності старшокласників у англomовному писемному мовленні з використанням блогів на засадах інтерактивного навчання. Іноземні мови, 1, 3-18. <https://doi.org/10.32589/1817-8510.2023.1.278108>

18. Подосиннікова, Г., Глазунова, Т. (2024). Формування англomовної лексичної компетентності з використанням ігрової навчальної платформи “Kahoot!” в учнів 3–4 класів закладів загальної середньої освіти. Іноземні

мови, 3, 31-41. (Podosinnikova, G., Glazunova, T. (2024). <https://doi.org/10.32589/1817-8510.2024.3.312472>

19. Професійний стандарт вчителя (Professional standard of the teacher) (2024). Міністерство освіти і науки України. Retrieved from: https://osvita.ua/doc/files/news/929/92993/646-ilovepdf_merged_1.pdf

20. Сучасні технології навчання іноземних мов і культур у загальноосвітніх і вищих навчальних закладах: [кол. монографія] / С. Ю. Ніколаєва, Г. Е. Борецька, Н. В. Майер та ін.: [за ред. С. Ю. Ніколаєвої]. – К.: Ленвіт, 2015. – 444 с.

21. Тарнопольський О.Б., Кабанова М.Р. Методика навчання іноземних мов у вищій школі: підручник для студ. мовних. спец. закладів вищої освіти. Вінниця: Нова Книга, 2020. – 384 с.

22. Черниш В.В. Теоретико-методичні засади формування у майбутніх учителів професійно орієнтованої комунікативної компетенції у говорінні : дис. док. пед. наук, спец. 13.00.02. – К.: КНЛУ, 2015. – Режим доступу: <https://onedrive.live.com/?authkey=%21ACBMYfjzziJOQ&cid=68696B3E65309B90&id=68696B3E65309B90%218789&parId=68696B3E65309B90%218788&o=OneUp>.

23. Arends R.I. Classroom Instruction and Management. – Boston: McGraw-Hill, 1997. – 307 p.

24. Byram M. Developing the Intercultural Dimensions in Language Teaching: a Practical Introduction for Teachers / Michael Byram, Bella Gribkova, Hugh Starkey. – Strasbourg: Council of Europe, 2002. – 41 p.

25. Chernysh V. Competence-based Approach to the Development of the Professionally Oriented Communicative Competence of Foreign Languages Teacher-Trainees in the Intercultural Context / V. Chernysh // Development trends in pedagogical and psychological sciences: the experience of countries of Eastern Europe and prospects of Ukraine: monographs. – 2nd ed. – Riga, Latvia : “Baltija Publishing”, 2018. - Pp. 559 – 583.

26. Douglas Brown H. Teaching by Principles: An Interactive Approach to Language Pedagogy / H. Douglas Brown. – 3rd Edition. – Pearson Education ESL, 2007. – 569 p.

27. European Portfolio for Student Teachers of Languages. David Newby, Anne-Brit Fenner, Barry Jones, Hanna Komorowska, Kristine Soghikyan. Council of Europe 2007. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ecml.at/epostl>

28. Harmer J. How to Teach English: An introduction to the practice of English language teaching. – Harlow: Addison Wesley Longman Limited, 1998. – 198 p.

29. Harmer J. Theory and Practice of English Language Teaching (with DVD) /Jeremy Harmer. – (Longman Handbooks for Language Teaching). – 5th Edition. – Longman, 2015. – 446 p.

30. Larsen-Freeman D. Techniques and Principles in Language Teaching / Diane Larsen-Freeman, Marti Anderson. – 3rd Edition. – Oxford University Press, 2011. – 272 p.

31. Podosynnikova, H. I. (2024). Interactive Film Club Method and Digital Storytelling / Digital Technologies for Teaching English as a Foreign/Second Language: a collective monograph. (Цифрові технології навчання англійської мови як іноземної/другої мови: колективна монографія) / Антоненко Н., Коноваленко Т., Король Т., Подосиннікова Г., Прокопчук Н., Салюк Б., Шевченко М., Школа І. (кол. авт.); за заг. ред. Школи І., Салюк Б. Житомир: Видавництво “Євро-Волинь”, 75-115.

32. Ur P. A Course in English Language Teaching/ Penny Ur. – 2nd Edition. – Cambridge University Press, 2012. – 336 p.

33. Zadorozhna, I., Datskiv, O., Levchuk, N. (2018). Development of pre-service foreign languages teachers' emotional intelligence by means of reflection. *Advanced education*, 10, 62-68. DOI: <https://doi.org/10.20535/2410-8286.144538>.

Навчальні та навчально-методичні посібники з англійської мови:

1. Безвін Ю. Г., Подосиннікова Г. І. *Controversial Issues: Forming Communicative Competence through Project Work = Суперечливі проблеми: формування комунікативної компетентності засобами проектної роботи: [навч. посібн. для магістр. і студ. старших курсів ф-ту іноз. мов]* / за ред. Г.І.Подосиннікової. – Суми: СумДПУ імені А.С.Макаренка. – 196 с.

2. Коробова Ю. В., Подосиннікова Г. І. (2024). *Reading and Analyzing Short Stories: Focus on SEL. Handbook of English analytical and critical reading for pre-service English teachers (Читання та аналіз коротких оповідань: фокус на соціально-емоційному навчанні. Посібник з аналітичного та критичного читання для майбутніх учителів англійської мови)*. Суми: ФОП Цьома С. П.

3. Подосиннікова Г. І., Бохоня Т. М., Щербак Є. О. *Crime Tracker: Building Up Vocabulary Skills Through Situations With Film Characters = Слідопит: формування лексичної компетентності з використанням ситуацій з кіноперсонажами: [навч.-метод. посібн. для студ. старших курсів класичних, педагогічних, лінгвістичних університетів]* / за ред.Г.І.Подосиннікової. – Суми: СумДПУ імені А.С.Макаренка, 2020. – 130 с.

Наукові журнали:

Іноземні мови (К., Ленвіт). Режим доступу: <http://fl.knlu.edu.ua/>.

Вісник КНЛУ. Серія: Педагогіка, психологія (К., КНЛУ). Режим доступу: <http://visnyk-pedagogy.knlu.kiev.ua/issue/view/4121>.

Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка. Серія: педагогіка. Режим доступу: http://tnpu.edu.ua/naukovi_zapusku/pedagogic.

Advanced Education (К., УН-Т КПІ). Режим доступу: <https://ae.fl.kpi.ua/>.

Інформаційні ресурси

1. <http://visnyk-pedagogy.knlu.kiev.ua/issue/view/4121>
2. <http://fl.knlu.edu.ua/>
3. <http://works.tarefer.ru/29/100226/index.html>
4. <http://filolingvia.com/publ/95-1-0-206>
5. <http://www.humanities.edu.ru/db/msg/33809>
6. http://www.pearsonlongman.com/intelligent_business/teachers_resource.html
7. <http://www.ond.vlaanderen.be/hogeronderwijs/bologna>
8. http://ec.europa.eu/education/policy/higher-education/bologna-process_en.htm
9. <http://www.ecml.at>
10. <http://www.coe.int/t/dg4/linguistic>
11. <http://www.ielts.org>
12. <http://www.oxfordenglishtesting.com>
13. <http://www.oup.com/elt/global/products/oet>
14. <http://www.britishcouncil.org.ua/teach/resources/online-resources>
15. <http://www.deutschzentrum.org.ua>
16. <http://www.goethe.de/ins/kie/lrn/prf/ft1/ukindex.htm>
17. <http://institutfrancais-ukraine.com/ua/apprendre/delf-dalf>
18. <https://www.coe.int/en/web/language-policy/home>